

Гавловська А.О.
старший викладач
кафедри галузевого права
Херсонського
державного університету

МЕТОДИКА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПРОГРАМИ

Передумови, мета та завдання оптимізації правового механізму формування та реалізації державних молодіжних програм в Україні визначають певні її напрями та засоби. Серед напрямів слід виділити наступні: правовий, соціально-економічний напрям, моніторинговий, адміністративно-організаційний, профілактичний, політичний, системний, реформаторський, інформаційний, міжнародний, напрям «Людський вимір», методологічний напрям.

Окремої уваги серед засобів оптимізації правового механізму формування та реалізації державних молодіжних програм заслуговує метод оцінки його результатів, який є складовим методологічного напрямку.

Методика оцінки результатів формування та реалізації державної молодіжної програми – це механізм контролю за виконанням всіх заходів реалізації державної молодіжної програми з огляду на такий її кінцевий результат, як виконання поставлених цілей програми.

Методика складається з наступних етапів: перший етап – оцінка ефективності досягнення очікуваних результатів шляхом аналізу цільових індикаторів (ключових показників ефективності) [1]; другий етап – оцінка ефективності реалізації державної молодіжної програми, шляхом кінцевої інтегральної оцінки ефективності її реалізації.

Структуруючими елементами визначення ефективності державної молодіжної програми на етапі її формування є мета даної програми та її прогнозований можливий результат.

Критерієм ефективності державної молодіжної програми на етапі формування є: відповідність мети державної молодіжної програми пріоритетам загальнодержавного рівня; відповідність державної молодіжної програми соціально-економічним пріоритетам регіонів її реалізації; ступінь охоплення програмними заходами державної молодіжної програми проблемного напрямку (в залежності від мети програми); рівень фактичного фінансового забезпечення державної молодіжної програми на момент

початку її реалізації; рівень інвестиційних витрат, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт на реалізацію державної молодіжної програми; наявність схожих завершених державних молодіжних програм і пов'язаних державних програм молодіжної політики та інших напрямів державної політики; достатній рівень прогнозованого бюджетного і соціального ефекту від реалізації заходів державної молодіжної програми.

Критерії оцінки ефективності реалізації державної молодіжної програми залежать від поставленої мети, цілей програми та кінцевого результату на який орієнтована дана програма. До критеріїв оцінки ефективності державної молодіжної програми на етапі реалізації, на нашу думку, відносяться: загальна оцінка робіт з напряму реалізації державної молодіжної програми; досягнення запланованих цілей державної молодіжної програми; виконання або перевиконання плану державної молодіжної програми; додатковий (незапланований) соціальний ефект від реалізації програми; рівень об'єктивної фіксації результатів державної молодіжної програми; методика оцінки результатів реалізації державної молодіжної програми; унікальність результатів державної молодіжної програми; ефективність використання власних ресурсів реалізації державної молодіжної програми; ефективність використання залучених ресурсів реалізації державної молодіжної програми (зокрема, праця волонтерів, ресурси громадських молодіжних організації та органів самоорганізації молоді, інвестиції позабюджетних юридичних осіб, участь міжнародних фондів та організацій в сфері сприяння молодіжній політиці держави); ефективність інформаційного забезпечення реалізації державної молодіжної (наприклад, ефективність використання різних видів соціальної реклами, рівень поінформованості молоді та суспільства, щодо реалізації державної молодіжної програми); розмір матеріальних затрат на одного отримувача благ; співвідношення кількості залучених ресурсів до якісних результатів реалізації державної молодіжної програми; рівень системності реалізації державної молодіжної програми.

Отже, аналіз ефективності формування та реалізації державної молодіжної програми можна здійснити за допомогою запропонованої нами у таблиці визначення ефективності формування та реалізації державної молодіжної програми системи градації критеріїв такої ефективності.

Критерії ефективності державної молодіжної програми на етапі формування			
№	Критерій	Градація критерію	так/ні
1	Відповідність мети державної молодіжної програми пріоритетам загальнодержавного рівня	1) <i>відповідає</i> пріоритетам загальнодержавного рівня (ініціативам Президента України та Кабінету Міністрів України, законопроектам Верховної Ради	

		України)	
		2) <i>не відповідає</i> пріоритетам загальнодержавного рівня (ініціативам Президента України та Кабінету Міністрів України, законопроектам Верховної Ради України)	
2	Відповідність державної молодіжної програми соціально-економічним пріоритетам регіонів її реалізації	1) мета державної молодіжної програми відповідає системі пріоритетів соціально-економічного розвитку регіону та основним напрямом бюджетної та податкової політики територіально-адміністративної одиниці, відповідним підзаконним нормативно-правовими актами місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	
		2) мета державної молодіжної програми не відповідає системі пріоритетів соціально-економічного розвитку регіону та основним напрямом бюджетної та податкової політики територіально-адміністративної одиниці, відповідним підзаконним нормативно-правовими актами місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	
3	Ступінь охоплення програмними заходами державної молодіжної програми проблемного напрямку (в залежності від мети програми)	понад 80 %	
		від 50 до 80 %	
		від 20 до 50%	
		менше 20 %	
4	Рівень фактичного фінансового забезпечення державної молодіжної програми на момент початку її реалізації	понад 80 %	
		від 50 до 80 %	
		від 20 до 50%	
		менше 20 %	
5	Рівень інвестиційних витрат, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт на реалізацію державної молодіжної програми	понад 80 %	
		від 50 до 80 %	
		від 20 до 50%	
		менше 20 %	
6	Наявність схожих завершених державних молодіжних комплексних або адресних програм та пов'язаних державних	є	
		не має	
		завдання програми частково пересікаються з іншою державною програмою	
7	Достатній рівень прогнозованого бюджетного і соціального ефекту від реалізації заходів державної молодіжної	за результатами реалізації програми прогнозується досягнення бюджетного та соціального ефекту	

	програми	за результатами реалізації програми прогнозується досягнення виключно бюджетного ефекту	
		за результатами реалізації програми прогнозується досягнення виключно соціального ефекту	
		за результатами реалізації програми не прогнозується досягнення бюджетного та соціального ефекту	
Критерії оцінки ефективності реалізації державної молодіжної програми			
№	Критерій	Градація критерію	так/ні
1	Загальна оцінка робіт з напряму реалізації державної молодіжної програми	позитивна	
		задовільна	
		незадовільна	
2	Виконання або перевиконання плану державної молодіжної програми	виконано в повному обсязі	
		виконано частково	
		не виконано з позитивним коефіцієнтом	
		не виконано з негативним коефіцієнтом	
3	Досягнення запланованих цілей державної молодіжної програми	досягнуто в повному обсязі	
		досягнуто частково	
		не досягнуто жодної цілі	
4	Додатковий (незапланований) соціальний ефект від реалізації програми	є	
		не має	
5	Рівень об'єктивної фіксації результатів державної молодіжної програми	високий	
		середній	
		низький	
6	Унікальність результатів державної молодіжної програми	унікальні	
		типові	
7	Рівень ефективності використання власних ресурсів реалізації державної молодіжної програми	високий	
		середній	
		низький	
8	Рівень ефективності використання залучених ресурсів реалізації державної молодіжної програми	високий	
		середній	
		низький	
9	Рівень ефективності інформаційного забезпечення реалізації державної молодіжної програми	високий	
		середній	
		низький	
10	Розмір матеріальних затрат на одного отримувача благ державної молодіжної програми	вище запланованого рівня	
		відповідно до запланованого рівня	
		нижче запланованого рівня	
11	Співвідношення кількості залучених ресурсів	100 %/100%	

	до якісних результатів реалізації державної молодіжної програми	100%/80%	
		100%/50%	
		100%/20%	
12	Рівень системності реалізації державної молодіжної програми	високий	
		середній	
		низький	

Результати визначення ефективності формування та реалізації державної молодіжної програми слід визначити шляхом процентного співвідношення позитивних та негативних відповідей на кожен із критеріїв ефективності.

В практиці державного контролю за станом виконання державних програм (не тільки в сфері молодіжної політики) розроблено та застосовуються формули розрахунку ефективності програми. Вважаємо, що окремі з них доцільно використовувати і при визначенні ефективності формування та реалізації державної молодіжної програми. Наприклад, ефективність реалізації культурного проекту в межах державної молодіжної програми може бути оцінено як ступінь фактичного досягнення цільових індикаторів (показників) за формулою запропонованою К.А. Калініною:

$$E = ((I\phi1/ In1 + I\phi2/ In2)/2)*100$$

де E-ефективність реалізації проекту (відсотків);

Iφ1 і Iφ2 - значення цільових індикаторів, досягнуті в ході реалізації проекту;

In1 і In2 - значення цільових індикаторів, затверджених проектом [3].

Як практичне вираження визначених критеріїв наведемо приклади показників, які свідчать про ефективність державної молодіжної програми на прикладі програми формування правової культури молоді та досягнення її можливих результатів. На думку О.С. Дьоміної, критеріями ефективності такої державної молодіжної програми формування правової культури молоді є: високий рівень засвоєння правових знань, формування активної суспільної життєвої позиції, трансформація теоретичних знань про права в стійкі переконання законслухняності, ефективність профілактики правопорушень, подолання проявів нігілізму та його наслідків [2, с. 15].

Слід зазначити, що підвищення загального рівня правової культури не тільки молоді, але й усього українського суспільства сприятиме підвищенню якості юридичної діяльності, юридичного знання та мислення у сфері формування та реалізації державних молодіжних програм; забезпечуватиме свідому підтримку громадськості державних молодіжних програм; сприятиме розв'язанню проблемних питань захисту прав і свобод молодих осіб та подоланню психологія патерналізму окремих представників українського суспільства в даній сфері суспільних відносин; формуватиме

передумови розвитку феномену народовладдя та його повноцінних механізмів (а саме, формуватиме активної та компетентної участі народу у трансформації державної влади, що в тому числі сприятиме посиленню глибини і динаміки сучасних демократичних перетворень правового механізму формування та реалізації державних молодіжних програм); сприятиме подоланню проявів екстремізму, ксенофобії та радикалізму серед молоді, політичного популізму та правового нігілізму у сфері формування та реалізації державних молодіжних програм; формуватиме нову модель взаємовідносин суб'єктів правового механізму формування та реалізації державних молодіжних програм та інше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань методологічного забезпечення складання середньо- та довгострокових стратегічних планів розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств та господарських структур» від 14 серпня 2013 року N 971 [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-z-pitan-metodolo-doc156240.html>

2. Дьоміна О.С. Формування правової культури студентської молоді в умовах сучасного українського суспільства: автореферат дис.... кандидата юридичних наук: 12.00.01. – Київ, 2007. – 23 с.

3. Калініна К.А. Розрахунок ефективності соціальних проектів - новаційний підхід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/38833/1/44-46.pdf>